

Kaip mokyti mokinį, turintį aktyvumo ir/ar dėmesio sutrikimą

Mokslininkai S. Goldstein, M. Goldstein aiškina, kad aktyvumo ir dėmesio sutrikimą turintiems vaikams būdingas padidėjęs nediferencijuotos smegenų žievės aktyvumas. Vadinasi, šie mokiniai yra nuolatinio sujaudinimo būsenoje, o slopinimas yra nepakankamas. Tokie mokiniai nenustygsta vietoje, bet koks dirgiklis gali stipriai juos išvesti iš pusiausvyros, kuo labiau jie pavargę, tuo jie judresni, neramesni.

Mokymo būdas – svarbus veiksnys, o geras mokytojo ir mokinio kontaktas: bendravimas, santykių palaikymas, tarpusavio supratimas, yra būtinas. Gerų tarpusavio santykių pradžia – teigiamas požiūris į vaiką, turintį sunkumų, pastebint stipriąsias savybes. Svarbu, kad mokytojas:

1. Gebėtų užmegzti ir išlaikyti su vaiku pozityvų kontaktą, sukurti palankią bendradarbiavimo atmosferą.
2. Sukurtų dalykinę darbo aplinką pamokoje, susitelkdamas vien ties dėstoma medžiaga, atsisakydamas pašalinių vaizdinių ir garsinių dirgiklių.

Sunkiai susikaupiantys vaikai dėmesį koncentruoja tik apie 10-15 min., todėl pedagogas tokiems mokiniams turėtų pateikti trumpas užduotis bei vizualią pagalbinę medžiagą. Ilgesnes užduotis reikia skaidyti dalimis. Mokiniai geriau sukonzentruoja dėmesį ties užduotimi, kai jiems vadovauja mokytojas, ir blogiau, kai turi ilgesnį laiką dirbti vieni. Paskyrus užduotį mokiniui, turinčiam dėmesio ir aktyvumo sutrikimą, svarbu paaiškinti jos atlikimo tvarką: numatyti veiksmų eiliškumą, išskirti kiekvieno veiksmo esminį bruožą, veiksmo svarbą. Rekomenduojama tai pažymėti popieriaus lape, kad mokinys matytų užduočių pobūdį ir eiliškumą. Jame galima trumpai ir schematiškai pažymėti, kiek mokinys turi padaryti, koks numatomų užduočių eiliškumas. Nustojusio dirbti mokinio dėmesį prie pradėtos užduoties rekomenduojama grąžinti verbaliai („žiūrėk dabar tu dirbi čia, tęsk pradėtą darbą) ar vizualiai (parodant popieriaus lape ar knygoje, kurį darbo etapą mokinys įveikė). Jei mokinys įsitraukęs į užduoties atlikimą nereikėtų jo trukdyti, neskubėti tikrinti, nes tai atitraukia ir blaško dėmesį.

Elgesio sunkumų įveikimo būdai mokykloje :

<i>Vaiko elgesys</i>	<i>Pedagogo taktika</i>
Darbo nenuoseklumas, minčių šokinėjimas.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Individuali pagalba atliekant didelės apimties užduotis. 2) Klausinėjimo strategija- klauskite: „Ko tau reikia, kad atliktum užduotį?“ Klausimą kartokite, kol mokinys pasieks užsibrėžtą tikslą. 3) Nustatykite tikslų darbo atlikimo laiką.
Specifinių užduočių sekos ir jų baigimo sutrikimai.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Užduotį skaidykite į mažesnius žingsnius. 2) Pateikite užduoties atlikimo pavyzdžių.
Mėtymasis nuo vienos užduoties prie kitos	<ol style="list-style-type: none"> 1) Apibrėžkite užduoties reikalavimus. 2) Nepradėkite kitos užduoties, kol negauti teisingi ankstesni atsakymai.
Užduoties reikalavimų nepaisymas	<ol style="list-style-type: none"> 1) Skirkite vieną užduotį. 2) Pateikite užduotį raštu ir žodžiu. 3) Tyliai pakartokite mokiniui ją po to , kai kitiems bus paaiškinta. 4) Paprašykite mokinį ją pakartoti (taip įsitikinsite, ar jis suprato užduotį).
Laiko trūkumas	<ol style="list-style-type: none"> 1) Sumažinkite užduoties apimtį ir reikalaukite darbo kokybės. 2) Kai matote, kad mokinys atlieka užduotį teisingai, pasakykite jam tai.
Užduoties neįsisavinimas	Vaikas turi raštu, žodžiu ir kitais būdais susipažinti su reikalavimais. Mokykite įsiminimo technikos.
Klaidos skaičiuojant, skaitant , rašant.	Mokykite savikontrolės: įpratinkite vaiką perskaityti parašytą darbą, pasitikrinti.
Sunkumai atliekant užduotis raštu (vietoj 10 min. rašo valandą).	Leiskite naudotis alternatyviais atsiskaitymo būdais: žodžiu, spausdintiniu tekstu, grafikais, žemėlapiiais, paveikslėliais, mažinti atsiskaitymo raštu apimtis.
Nesugebėjimas sutelkti dėmesį	<ol style="list-style-type: none"> 1) Prieš užduotį pasakykite, kaip sutelkti dėmesį: „Žiūrėk į mane, kai aš kalbu; stebėk mano akis.“

	2) Paprašyti mokinį pakartoti.
Išsiblašymas (nesugebėjimas rasti užduoties, daiktų palikimas).	1) Mokykite vaiką susikaupti: „Dabar mes baigsime darbą, kita užduotis...“ ir pasirinkti darbui reikiamą medžiagą. 2) Už deramą elgesį pagirkite.
Nesugebėjimas nustygti vietoje.	Leiskite vaikui pajudėti. Skirkite tam tikrą vietą.
Nesugebėjimas tyliai dirbti grupėje, trukdymas kitiems, išsišokimas.	Pasodinkite vaiką šalia savęs taip, kad gerai matytumėte ir jį galėtumėte kontroliuoti tiesioginiu žvilgsniu.
Sunkus bendravimas su suaugusiais.	1) Parodykite teigiamą dėmesį. 2) Individualiai pasikalbėkite su mokiniu apie jo elgesį: „Tai, ką tu darai, yra... Tinkamesnis kelias pasiekti ko tu nori, yra...“.

UGDYMO STRATEGIJOS, PADĖSIANČIOS SUTELKTI DĖMESĮ IR SUVALDYTI PERDĖTĄ AKTYVUMĄ

1. Nesistenkite sutramdyti aktyvumo, bet nukreipkite ir jį panaudokite priimtinioms veikloms įgyvendinti. (judriam vaikui pabaigti užduotį stovint, bet nesitraukiant iš savo darbo vietos).
2. Kontrolinio darbo metu mokinys pirmiau tegul atlieka tas užduotis, kurios jam atrodo aiškiausios, suprantamiausios.
3. Skatinti mokinį konspektuoti ar bent užsirašyti mintis, kurias jis laiko svarbiausiomis.
4. Vienu metu neskirti daug užduočių.

Naudota l-ra: A. Dervinytės- Bongarzoni „Pagalbos galimybės aktyvumo ir dėmesio sunkumų turintiems vaikams“ V. 2008m.

Parengė spec. pedagogė L. Žiūrienė